

căutându-se o soluție, — tot așa ziarul german *Union*, din Praga, cu data de 25 oct. 1914¹, publicînd un reportaj despre lazaretul de la mănăstirea Strahov, descrie în cuvinte mișcătoare situația grea a unui soldat român, care „nu știe decît românește și nu se poate înțelege cu nimeni“. Jarník, fiind informat despre conținutul foiletonului, fără să aștepte o altă invitație, face o vizită la mănăstirea Strahov. Adăugăm că la această dată abatele Zavoral, superiorul acestei mănăstiri, încă nu știa românește. Spre surprinderea sa, Jarník îl află pe „bietul român într-o stare nu tocmai așa de deznădăjduită. Rănitul juca domino împreună cu alți tovarăși și „pe deasupra, precizează Jarník, nici nu arăta să fie din cei greu răniți“². De unde se vede că autoarea reportajului fusese peste măsură impresionată de prezența răniților, sosiți de pe cîmpurile de luptă.

Dîndu-și seama de greutățile pe care răniții români le întîmpinau în raporturile lor cu personalul medical și spre a le veni cît mai degrabă în ajutor, Jarník publică, în cursul lunii noiembrie 1914, o broșurică intitulată *Convorbiri cu soldații răniți, români de origină*³. Publicația cuprinde, la început, cîteva noțiuni de fonetică românească, după care urmează cele mai uzuale expresii, folosite într-o atare situație. În speranța că textul său ar putea fi de folos și altor lazarete din Austria, unde se găseau răniți români, Jarník s-a îngrijit personal de difuzarea în mod gratuit a broșurii. Într-o scrisoare, adresată domnișoarei Mela Popea, fiica prof. Popea din Brașov, cu data de 26.XII.1914, căreia îi trimisese deja broșura, Jarník o roagă să se intereseze dacă *Gazeta Transilvaniei* și *Românul* (Arad) au înregistrat cumva apariția publicației sale și, în același timp, să dea la ziarele germane și maghiare din Ungaria următorul anunț: „Prof. universitar din Praga dr. Ion Urban Jarník trimite celor interesați o broșurică, care cuprinde niște convorbiri cu soldații răniți de naționalitate română gratuit și francat. Să se scrie d-sale la Praga, 549 II“⁴. Abia mai tîrziu, ziarul *Românul* din Arad, publicînd o scrisoare a lui Jarník, din 19 martie 1915, o însoțește de o scurtă și măgulitoare introducere, în care scrie printre altele: „A căutat acest prieten al nostru, pe românii răniți din capitala boemă și văzînd cît au aceștia să sufere, chiar și din motivul că nu se pot înțelege, cu medicii lor și cu îngrijitorii lor, a scris o broșurică, în care se cuprinde, într-un chip măestru (cu întrebări și răspunsuri, simplu *da ori ba*), tot materialul pentru convorbirea cu răniții români, de care au medicii și îngrijitorii de lipsă“⁵.

¹ Iată cum e descris rănitul român: „Este, în adevăr, mișcător: mișcător este și românul, care șade la o parte gemînd, poate cu gîndul al nevastă și copii. Nu vorbește altă limbă, decît cea românească; nu știe nici să scrie, nici să citească. Nu poate să spună ce-l apasă și ce-i lipsește, nu pricepe și nu se poate înțelege cu ceilalți. Numai îngrijirea devotată, de care se bucură îl face să suporte soarta sa tristă și dacă îl vede pe dl. abate, atunci un zîmbet îi apare pe față“. (Vezi Tea Červenková, *Auf dem Prager Berge Sion*, „Union“, LIII, Praga, Nr. 293 din 25 oct. 1914 și Ioan Urban Jarník, *Șezători românești pe muntele Sion din Praga*, Praga, 1915, p. 14). O scurtă prezentare a acestei broșuri face A[ndrei] B[ârseanu] în „Transilvania“ XLVI (1915), p. 95.

² Ioan Urban Jarník, *Șezători românești... l.c.*

³ Dr. Jan Urban Jarník, *Rozmluvy s raněnými vojiny rumunské národnosti*, Praga, 1914, p. 7.

⁴ Vezi epistola lui Jarník către Mela Popea, din 26.XII.1914 (Anexa 3).

⁵ „Românul“, Arad, V, Nr. 65 din 22.III—4.IV.1915.